
Bør leger bidra til å utjevne sosial ulikhet i helse?

PODKAST

Berit Bringedal og Kristine Bærøe har undersøkt hva legene mener om den saken. Over halvparten av de spurte legene mener de bør bidra til å utjevne helseforskjeller i befolkningen ved å yte ekstra hjelp til pasienter med lav sosioøkonomisk status. Ekstra hjelp definerer de som mer tid og gode råd. Samtidig svarer de fleste at de sjelden eller aldri tar hensyn til sosioøkonomiske forhold, som dårlig økonomi, lav utdanning eller arbeidsledighet.

Denne tilsynelatende inkonsistensen i svarene kan ha flere årsaker, mener Bringedal. Blant annet er begrepet likebehandling flertydig. For hva er lik behandling?

– Én tilnærming sier at vår plikt er å gi pasienter lik tilgang til helsetjeneste, eller lik behandling for samme diagnose. Det kalles innsatslikhet. Eller man kan se på resultatlikhet, og da er det snakk om at man må ha ulik innsats og ulik tilgang for å realisere likt resultat, sier Bringedal til Tidsskriftets podkast.

Et relevant skille

Det er et svært relevant skille, mener Bjørgulf Claussen. Han er professor i sosialmedisin ved Universitetet i Oslo, og mener det er viktig å gjøre leger oppmerksomme på denne forskjellen.

– Det tror jeg er veldig viktig å være klar over for oss klinikere. Og vi bør satse mest på resultatliket, og ikke innsatslikhet. De fleste vil oppleve innsatslikhet som urettferdig, mener han.

Han er glad for at Bringedal og Bærøe tar opp spørsmålet om legers innvirkning på sosiale ulikheter i helse, et tema som er lite undersøkt. Legenes svar derimot, er han litt skuffet over.

Overraskende svar

– Jeg synes det var litt overraskende, jeg hadde trodd at flere klinikere ville sagt at de tok hensyn til sosial ulikhet og sosiale ressurser i arbeidet sitt, og at flere var oppmerksom på at de behandlet folk forskjellig alt etter deres sosiale ressurser. Det tror jeg de fleste av oss gjør, men vi er kanskje ikke så bevisste på det.

Professoren mener leger bør bli flinkere til å gjøre forskjell på pasientene. En ufaglært arbeider trenger kanskje en grundigere forklaring enn en akademiker.

– Jeg tror vi bør prøve å bli mer oppmerksomme på hvor viktig pasientens sosiale ressurser er i nesten alt klinisk arbeid, sier han.

Bør leger bidra til å utjevne helseforskjeller i befolkningen ved å yte ekstra hjelp til pasienter med lav sosioøkonomisk status? Hva er i så fall ekstra hjelp? Hør mer i Tidsskriftets podkast. Reporter: Eline Feiring.

Publisert: 20. mai 2010. Tidsskr Nor Legeforen.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 30. mars 2026.